

Κριτήριο Αξιολόγησης

Θεματική: Γλώσσα

ΛΥΣΕΙΣ

A1. Σύμφωνα με τον συγγραφέα του κειμένου, δεν είναι δυνατόν να υπάρξει «ιδανικός ομιλητής» της γλώσσας. Διότι «ιδανικός ομιλητής» θα μπορούσε να χαρακτηριστεί μόνον αυτός που γνωρίζει το σύνολο του λεξιλογίου μιας γλώσσας, όλους τους γραμματικούς και συντακτικούς κανόνες, την ορθογραφία της και που έχει την ικανότητα όλη αυτή τη γνώση να την εφαρμόζει με επιτυχία στην πραγματική επικοινωνία. Επομένως, είναι τέτοιο το πλήθος και η πολυπλοκότητα αυτών των γνώσεων και των ικανοτήτων, ώστε δε θα μπορούσε να τις διαθέτει ένα και το αυτό άτομο.

- B1.**
- A. λάθος
 - B. λάθος
 - Γ. σωστό
 - Δ. λάθος
 - E. σωστό

B2.

Ενδεικτικά παραδείγματα από το κείμενο:

- «λεξιλογικό θησαυρό μιας γλώσσας»
- «Είναι αυτός που καλλιεργεί και εμπλουτίζει συνεχώς τη γνώση του στη γλώσσα»
- «σε σχέση με τον κολοσσό κάθε φυσικής γλώσσας»
- «μιας πολιτιστικά καλλιεργημένης γλώσσας»
- «να κατακτήσει τη γλώσσα του σε τέτοια έκταση και τόσο βάθος»
- «όρια του κόσμου μας είναι τα όρια της γλώσσας μας, αλλά μας έχει εμπυχωσει ότι μπορούμε να εκφράσουμε καθαρά με τη γλώσσα μας ό,τι συλλαμβάνουμε καθαρά με τον νου μας»
- «ο διπλός αγώνας δικαιώνει την ύπαρξή μας και, στην πράξη, χαράσσει τα όρια της ελευθερίας μας που είναι συνυφασμένα με τη σκέψη και τη γλώσσα μας.»

Τι πετυχαίνει με αυτή την επιλογή ο συγγραφέας του κειμένου;

Ο συγγραφέας του κειμένου με τη συνυποδηλωτική (ποιητική/ μεταφορική) χρήση/ λειτουργία του λόγου πετυχαίνει να προσδώσει στο κείμενο ζωντάνια, και αμεσότητα. Προσεγγίζει συναισθηματικά τον αναγνώστη και καθιστά το περιεχόμενο του κειμένου πιο εύληπτο. Το ύφος καθίσταται ζωντανό και παραστατικό.

B3.

α) «καλλιεργεί και εμπλουτίζει συνεχώς τη γνώση του στη γλώσσα με διαβάσματα και ακούσματα, με συνεχή άσκηση στην παραγωγή και κατανόηση κειμένων (προφορικών

και γραπτών)» → *Καλλιεργείται και εμπλουτίζεται συνεχώς η γνώση του στη γλώσσα με διαβάσματα και ακούσματα, με συνεχή άσκηση στην παραγωγή και κατανόηση κειμένων (προφορικών και γραπτών)*

Η σύνταξη είναι ενεργητική. Με την ενεργητική σύνταξη τονίζεται το υποκείμενο. Το ύφος γίνεται άμεσο, ζωντανό, παραστατικό και προσωπικό, ενώ ο λόγος πιο κατανοητός.

β) «Από αυτόν θα κατακτηθεί η γλώσσα σε τέτοια έκταση και τόσο βάθος, ώστε θα εξασφαλιστεί η μεγαλύτερη δυνατή ποιότητα στον λόγο του.» → *Αυτός θα κατακτήσει τη γλώσσα σε τέτοια έκταση και τόσο βάθος, ώστε θα εξασφαλίσει τη μεγαλύτερη δυνατή ποιότητα στον λόγο του.*

Η σύνταξη είναι παθητική. Δίνεται έμφαση στο αποτέλεσμα της πράξης. Το ύφος του λόγου καθίσταται επίσημο, τυπικό, απρόσωπο, ουδέτερο και σοβαρό. Ο λόγος αποκτά αντικειμενικότητα.

B4 α)

§1-§2: «Κατ' αρχάς» → *απαρίθμηση, ταξινόμηση*

§2-§3: επανάληψη της λέξης «υπάρξει».

§3-§4: «Ωστόσο» → *αντίθεση-εναντίωση*

β)

- ακατάπαυστα: ασταμάτητα, αδιάλειπτα, αδιάκοπα
- εμψυχώνω: αποθαρρύνω, αποκαρδιώνω

Γ1.

Σύμφωνα με το ποίημα η ελληνική γλώσσα αποτελεί βασικό στοιχείο για τη συνέχεια του Ελληνισμού μέσα στο χρόνο. Η επανάληψη του στίχου «*μονάχη έγνοια η γλώσσα μου*» εξυπηρετεί τόσο την έμφαση στην κεντρική ιδέα του ποιήματος, όσο και το χωρισμό σε ενότητες. Επαναλαμβάνεται τρεις φορές, με διαφορετική κάθε φορά κατάληξη, συνδέει μεταξύ τους και εισάγει τις τρεις καθοριστικές περιόδους της ζωής του έθνους, οι οποίες διαμόρφωσαν την ελληνική φυσιογνωμία. Με την πρώτη επανάληψη «*Μονάχη έγνοια η γλώσσα μου στις αμμουδιές του Ομήρου*» δηλώνεται η αρχαία κληρονομιά μαζί με την αρχαία ελληνική γλώσσα. *Μονάχη έγνοια η γλώσσα μου με τα πρώτα-πρώτα Δόξα σοι* δηλώνεται η βυζαντινή πνευματική κληρονομιά μαζί με τη βυζαντινή γλώσσα. Τέλος, με την επανάληψη *Μονάχη έγνοια η γλώσσα μου με τα πρώτα λόγια του Ύμνου* δηλώνεται ο αγώνας για ελευθερία και η νεοελληνική παράδοση, μαζί και η είσοδος στη νεότερη περίοδο της γλώσσας, δηλαδή η νεοελληνική γλώσσα. Άρα, οι τρεις στίχοι δηλώνουν τις τρεις φάσεις της εξελικτικής πορείας της ελληνικής γλώσσας (αρχαία, βυζαντινή, νεότερη) και αποδεικνύουν ότι η γλώσσα αποτελεί αγαθό που φέρει στοιχεία πολιτισμού.

Δ1.

Άρθρο: τοπική εφημερίδα

Τίτλος: σοβαρός, συνοπτικός

Ρηματικό πρόσωπο: γ' πρόσωπο επειδή θα δημοσιευθεί σε τοπική εφημερίδα.

Ζητούμενο: τρόποι καλλιέργειας της γλώσσας από τους νέους και από το περιβάλλον τους

1) Ο νέος

Η ευθύνη βαραίνει πρωτίστως τους νέους, οι οποίοι οφείλουν συνειδητά να προσπαθήσουν να βελτιώσουν το γλωσσικό τους επίπεδο και την μόρφωσή τους. Αυτό καθίσταται δυνατό αφενός με την ανάγνωση εξωσχολικών βιβλίων, τα οποία τους βοηθούν να αναπτύσσουν το λεξιλόγιό τους και τη φαντασία τους, αφετέρου με την παρακίνησή τους να αναζητήσουν τη γνώση. Πλέον, οι περισσότεροι είναι εξοικειωμένοι με την τεχνολογία. Έτσι, με την εύρεση ψηφιακών και διαδραστικών ασκήσεων μπορούν να μάθουν, να μελετήσουν και να εξασκηθούν σε γραμματικοσυντακτικές δραστηριότητες ή ασκήσεις λεξιλογικής βελτίωσης.

2) Οικογένεια

Η οικογένεια μπορεί να αποτελέσει πρωταρχικό παράγοντα γλωσσικής καλλιέργειας του νέου. Είναι υποχρεωμένη να παρέχει τα κατάλληλα εκείνα πνευματικά ερεθίσματα στα νεαρά μέλη της προκειμένου αυτά να προχωρήσουν στις κατάλληλες προτεραιότητες και επιλογές. Το οικογενειακό περιβάλλον οφείλει να ασκεί ορθή γλωσσική αγωγή, κυρίως μέσα από τον ορθό λόγο της καθημερινής επικοινωνίας και το διάλογο. Οι γονείς έχουν πάντα την ικανότητα σαν φυσικοί προστάτες των νέων να καλλιεργούν την αγάπη για το βιβλίο και όχι απλώς τη χρησιμοθηρική αντίληψη για τη γνώση στα στενά πλαίσια της επιδιωκόμενης επαγγελματικής αποκατάστασης.

3) Εκπαίδευση

Το σχολείο ως εκπαιδευτικός θεσμός οφείλει να καταστήσει γνωστή τη γλώσσα σε όλη την ιστορική της διαδρομή και να αναδείξει με ελκυστικό και προσίτο τρόπο το λεξιλογικό της πλούτο. Ούτως ή άλλως η γλώσσα προσφέρει και στο σχολείο τη λειτουργικότητα στην καθημερινή επικοινωνία. Οι εκπαιδευτικοί με μεράκι μπορούν να αναβαθμίσουν τα γλωσσικά μαθήματα επιδιώκοντας την ορθή διδασκαλία της γλώσσας χωρίς να επιβάλουν πνεύμα σχολαστικισμού ή τυπολατρίας. Στο βαθμό στον οποίο οι δάσκαλοι θα εφαρμόσουν σύγχρονους επιστημονικά και παιδαγωγικά τρόπους η γλώσσα θα εμπλουτισθεί και θα αποτελέσει χρήσιμο όπλο στην ατομική και κοινωνική εξέλιξη του μαθητή.

4) Πολιτεία

Η πολιτεία δεν μπορεί να μείνει αμέτοχη σε όλα αυτά. Είναι υποχρεωμένη να εμπλουτίσει τις σχολικές βιβλιοθήκες με νέα βιβλία ικανά να προσελκύσουν ένα μεγάλο μέρος των πολιτών ώστε τελικά να κερδίσουν τη φιλαγνωστική διάθεση και των νέων αλλά και της κοινωνίας. Εξάλλου οφείλει το επίσημο κράτος να μεριμνήσει για την καταπολέμηση του

αναλφαβητισμού μέσα από ειδικά προγράμματα όπως αυτό της λαϊκής επιμόρφωσης ,των ανοιχτών πανεπιστημίων και άλλων.

5)ΜΜΕ

Τα ΜΜΕ επίσης δύνανται και πρέπει να παίξουν πρωταγωνιστικό ρόλο στη διάδοση της καλύτερης γλώσσας στους νέους. Χρησιμοποιώντας ορθά τη γλώσσα στη διαδικασία σύνταξης των κειμένων και στη μετάδοση ειδήσεων συνεισφέρουν στην άρτια καλλιέργεια του λόγου εκ μέρους των νέων.Με το να αποφεύγουν τον εντυπωσιοθηρικό λόγο , τις εξεζητημένες ή λαϊκίστικες εκφράσεις οι οποίες πραγματικά παραμορφώνουν το ύφος και το χαρακτήρα της γλώσσας τα ΜΜΕ θα πρέπει να φιλοδοξήσουν να καταστούν πρόδρομοι της βελτίωσης της γλώσσας των νέων ανθρώπων